

20:30-19:00 **דברי ימי ישראל -**

### ברכות וקבלת פנים

### באכסדרת בניין רבין, קומת קרקע

יו"ר ומנחה: פרופ' ישראל יובל, ראש בית ספר מנדל ללימודים מתקדמים במדעי הרוח

דברי ברכה:

פרופ' מנחם בן-ששון, נשיא האוניברסיטה העברית בירושלים

פרופ' חוה טורניאנסקי, האוניברסיטה העברית בירושלים והאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

פרופ' גרשון הונדרט, אוניברסיטת מקגיל

פרופ' יוסף קפלן, האוניברסיטה העברית בירושלים והאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

מר צבי יקותיאל, מנכ"ל מרכז זלמן שזר ומזכ"ל החברה ההיסטורית הישראלית

ד"ר יוחאי בן-גדליה, מנהל הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי, ירושלים

קטע מוסיקלי

משפחה וחברים

פרופ' ישראל ברטל, האוניברסיטה העברית בירושלים

קטע מוסיקלי

### רשימת משתתפי הכנס לפי סדר הופעתם:

ד"ר נח חכם, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' דרור ורמן, האוניברסיטה העברית בירושלים  
מר צבי יקותיאל, מנכ"ל מרכז זלמן שזר ומזכ"ל החברה ההיסטורית הישראלית  
פרופ' עודד עיר-שי, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' עוזי רבהון, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' שאול שטמפפר, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' אלימלך הורוביץ, ירושלים  
פרופ' גרשון הונדרט, אוניברסיטת מקגיל  
פרופ' פרנסואה גינה, אוניברסיטי קולג' לונדון  
ד"ר מיכאל ק' סילבר, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' יוסף קפלן, האוניברסיטה העברית בירושלים והאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

פרופ' אלחנן ריינר, אוניברסיטת תל אביב  
פרופ' אדם טלר, אוניברסיטת בראון  
ד"ר פאבל מצ'ייקו, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' ירחמיאל כהן, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' גלית חזן-רוקם, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' דן דינר, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' משה רוסמן, אוניברסיטת בר-אילן  
פרופ' מרצין וודינסקי, אוניברסיטת וורוצלב  
פרופ' עמנואל אטקס, האוניברסיטה העברית בירושלים  
ד"ר איליה לוריא, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' דוד אסף, אוניברסיטת תל אביב  
ד"ר מנואלה קונסוני, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' יעקב שביט, אוניברסיטת תל-אביב  
פרופ' מוטי זלקין, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב  
פרופ' שמואל פיינר, אוניברסיטת בר-אילן  
ד"ר רוני באר מרקס, האוניברסיטה הפתוחה  
פרופ' יהושע בן אריה, האוניברסיטה העברית בירושלים  
ד"ר יוחאי בן-גדליה, מנהל הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי, ירושלים  
פרופ' זהר שביט, אוניברסיטת תל-אביב  
פרופ' קנת ב' מוס, אוניברסיטת ג'ונס הופקינס  
ד"ר יונתן דקל-חן, האוניברסיטה העברית בירושלים  
ד"ר שרה בנדר, אוניברסיטת חיפה  
פרופ' רחל מנקין, אוניברסיטת מרילנד  
ד"ר דירק סדובסקי, מכון גיאורג אקרט, בראונשווייג  
ד"ר חיים גרטנר, יד ושם  
ד"ר נתן שיפריס, אוניברסיטת חיפה  
פרופ' חוה טורניאנסקי, האוניברסיטה העברית בירושלים והאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

פרופ' יונתן מאיר, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב  
פרופ' אריאל הירשפלד, האוניברסיטה העברית בירושלים  
ד"ר רפי צירקין-סדן, האוניברסיטה העברית בירושלים  
ד"ר תמר ס. הס, האוניברסיטה העברית בירושלים  
ד"ר חוי דרייפוס, אוניברסיטת תל אביב ויד ושם  
ד"ר סמיון גולדין, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' דוד אנגל, אוניברסיטת ניו-יורק  
פרופ' ננסי סינקוף, אוניברסיטת ראטגרס  
פרופ' אוטו דב קולקה, האוניברסיטה העברית בירושלים  
ד"ר גולדה אחיעזר, אוניברסיטת אריאל

פרופ' יעקב ברנאי, אוניברסיטת חיפה  
פרופ' יפעת וייס, האוניברסיטה העברית בירושלים  
ד"ר נחום קרלינסקי, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב  
ד"ר סקוט אורי, אוניברסיטת תל-אביב  
פרופ' ירחמיאל כהן, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' חיים גורן, המכללה האקדמית תל-חי  
פרופ' יעל זרובבל, אוניברסיטת ראטגרס  
ד"ר דימיטרי שומסקי, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' ישראל ברטל, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' ישראל יובל, ראש בית ספר מנדל ללימודים מתקדמים במדעי הרוח, האוניברסיטה העברית בירושלים  
פרופ' מנחם בן-ששון, נשיא האוניברסיטה העברית בירושלים

### הוועדה המארגנת:

ד"ר סקוט אורי, אוניברסיטת תל אביב  
ד"ר שמואל ברנאי, האוניברסיטה העברית  
ד"ר סמיון גולדין, האוניברסיטה העברית  
ד"ר יונתן דקל-חן, האוניברסיטה העברית  
ד"ר חוי דרייפוס, אוניברסיטת תל אביב ויד ושם  
מר צבי יקותיאל, מנכ"ל מרכז זלמן שזר ומזכ"ל החברה ההיסטורית הישראלית  
פרופ' יונתן מאיר, אוניברסיטת בן גוריון בנגב  
ד"ר פבל מצ'ייקו, האוניברסיטה העברית  
ד"ר דימיטרי שומסקי, האוניברסיטה העברית



לשאלות וברורים ניתן לפנות אל:

ד"ר שמואל ברנאי, רכז הכנס: [cherrick@mail.huji.ac.il](mailto:cherrick@mail.huji.ac.il)  
הילה שלם בהר"ד, מרכז זלמן שזר והחברה ההיסטורית הישראלית: [hila@shazar.org.il](mailto:hila@shazar.org.il)

הכנס יתקיים

ביום א' 28.12.14 ו' בטבת תשע"ה, בבית מאירסדורף  
ביום ב' 29.12.14 ז' בטבת תשע"ה, במרכז זלמן שזר  
ביום ג' 30.12.14 ח' בטבת תשע"ה, בבית מאירסדורף  
(ערב הברכות וקבלת הפנים יתקיים באכסדרת בניין רבין)

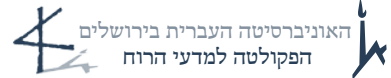
### בית הסגל ע"ש ליאון ואיבון מאירסדורף

האוניברסיטה העברית בירושלים, הר הצופים, ירושלים  
טל' 02-5819266, פקס' 02-5829065  
<http://www.bmfch.huji.ac.il>  
תחבורה ציבורית: 17, 19, א19, 30, 34, א34, 42, 53, 68  
להזמנת חניה ללא תשלום בחניון האוניברסיטה,  
נא לפנות אל רכז הכנס בדוא"ל [cherrick@mail.huji.ac.il](mailto:cherrick@mail.huji.ac.il) עד 24.12.2014.

### מרכז זלמן שזר לחקר תולדות העם היהודי

בית הטיילת, רחוב ביתר 2, תלפיות, ירושלים, טל' 02-5650444/5  
[www.shazar.org.il](http://www.shazar.org.il) חפשו אותנו בפייסבוק  
תחבורה ציבורית: 7, 78, א78, 12. חניה ללא תשלום על בסיס מקום פנוי בחניון בית הטיילת, כניסה מרחוב דניאל ינובסקי.

הזמנה זו, בצירוף תעודה מזהה, מהווה אישור כניסה חד-פעמי להולכי רגל לקמפוס הר הצופים ולמרכז זלמן שזר בימי הכנס



המכון למדעי היהדות ע"ש מנדל

מרכז לאוניד נבולין לחקר יהדות רוסיה ומזרח אירופה



המכון ליהדות זמננו ע"ש אברהם הרמן

מרכז צירק לתולדות הציונות, היישוב ומדינת ישראל



לחקר תולדות העם היהודי



מוסד הרצל לחקר היסטוריה הציונות פרויקט מחקר והוראה רב-תחומי ובינלאומי של יהדות גליציה ובוקובינה



המכון לחקר האנטישמיות והזעזועות בימינו ע"ש סטפן רוט

### הכנס הבינלאומי לכבוד

### פרופ' ישראל ברטל

### לרגל פרישתו לגמלאות

### מעם לעולם ובחזרה:

### דיאלקטיקת ההיסטוריה היהודית

### במזרח אירופה ובארץ ישראל

MAKING HISTORY JEWISH:  
THE DIALECTICS OF JEWISH HISTORY IN  
EASTERN EUROPE AND IN THE LAND OF ISRAEL

ו'-ח' בטבת, תשע"ה, 28-30 בדצמבר 2014

באוניברסיטה העברית בירושלים

ובמרכז זלמן שזר לחקר תולדות העם היהודי

## יום ראשון, 28.12.2014, ו' בטבת תשע"ה

בית מאירסדורף, חדר 405

13:00-13:30 **התכנסות וברכות**

יו"ר: ד"ר נח חכם, ראש החוג להיסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו  
פרופ' דרור ורמן, דיקן הפקולטה למדעי הרוח  
מר צבי יקותיאל, מנכ"ל מרכז זלמן שזר ומזכ"ל החברה ההיסטורית הישראלית

פרופ' עודד עיר-שי, ראש המכון למדעי היהדות ע"ש מנדל  
פרופ' עוזי רבהון, ראש המכון ליהדות זמננו

13:30-15:30 **מושב ראשון: מודרניות בטרם זמנה? [I]**

יו"ר: פרופ' שאול שטמפפר

פרופ' אלימלך הורוביץ  
נשיקת היד והרגל בחברה היהודית בראשית העת החדשה  
פרופ' גרשון הונדרט

The Experience of the Transition from Commonwealth to Empire: The Case of Galicia

פרופ' פרנסואזה גינה

Shtadlanut apres la Lettre: Jewish Intercession from the Early Modern Period to Sir Moses Montefiore

ד"ר מיכאל ק' סילבר

The Prague Expulsion of 1745 and Baron Diego d'Aguilar's Shtadlanut by the Sultan: Legend and Reality

15:30-16:00 הפסקת קפה

16:00-17:30 **מושב שני: מודרניות בטרם זמנה? [II]**

יו"ר: פרופ' יוסף קפלן

פרופ' אלחנן ריינר  
גזירות ת"ח ות"ט והקהילה האשכנזית בירושלים במחצית השנייה של המאה השבע עשרה

פרופ' אדם טלר  
'חמוש, לצאת מול ים הייסורים': תגובות אלימות של יהודים בתקופת גזירות ת"ח ות"ט ומשמעותן ההיסטורית

ד"ר פאבל מצ'ייקו

Who Is Praised in Rabbi Jonathan E.'s Amulets?

17:30-18:00 קבלת פנים

18:00-19:30 **ערב פתיחה - לא זרים באפלה:**

**היסטוריה וספרות מביטות זו לזו בלובן העין**

יו"ר: פרופ' ירחמיאל כהן

פרופ' גלית חזן-רוקם

פרופ' דן דינר

## יום שני, 29.12.2014, ז' בטבת תשע"ה

מרכז זלמן שזר

9:00-11:00 **מושב שלישי: מסיפורים חסידיים להיסטוריה של החסידות**

יו"ר: פרופ' משה רוסמן

פרופ' מרצין וודזינסקי

Hasidism: Key Questions

פרופ' עמנואל אטקס

זיקת הגומלין בין היבטים חברתיים והיבטים רעיוניים בחקר החסידות

ד"ר איליה לוריא

המצור על העיר קראסני: סיפור משבחי הבעש"ט ורקעו ההיסטורי

פרופ' דוד אסף

מה קרה לצרור הכסף: בני הצדיקים כסוכני ביטוח

11:00-11:30 הפסקת קפה

11:30-13:30 **מושב רביעי: השכלה בין אוניברסאליות למקומיות**

יו"ר: ד"ר מנואלה קונסוני

פרופ' יעקב שביט

האם להשכלה יש גבולות: בין 'השכלה' ל'מדע'

פרופ' מוטי זלקין

ממזרח למזרח: הנאורות בין מקום למרחב

פרופ' שמואל פינר

'זמן הליטערטור היותר חדשה': תנועת המחאה הפוסט-משכילית בתקופת אלכסנדר השני ברוסיה

ד"ר רוני באר מרקס

אל מול אתגרי ההשכלה: תלמודי תורה מתוקנים בין מזרח אירופה לארץ ישראל

13:30-14:30 הפסקה

14:30-16:30 **מושב חמישי: יישובים ישנים, יישובים חדשים, יישובים ישנים-חדשים**

יו"ר: פרופ' יהושע בן אריה

ד"ר יוחאי בן-גדליה

'כי רצו עבדיך את אבניה; ואת עפרה יחננו?': יוזמות חקלאיות ופילנתרופיה אורבנית ביישוב הטרום-לאומי

פרופ' זהר שביט

הילכו יחדיו בלתי אם נועדו? הספרון הדו-לשוני של אליעזר בן יהודה כמקרה מבחן ליחסים בין היישוב הישן ליישוב החדש

פרופ' קנת ב' מוס

Zionist Sociologies of Polish Jews and Polish Jewish Sociologies of Palestine in the 1930s

ד"ר יונתן דקל-חן

תנועות אגראריות בעת החדשה: בין חדש לישן

16:30-17:00 הפסקת קפה

17:00-19:00 **מושב שישי: המזרח של המערב, המערב של המזרח: המקרה של גליציה**

יו"ר: ד"ר שרה בנדר

פרופ' רחל מנקין

'האדונית החסידה האדירה הקיסרית מארייע טערעזייע': הצו של מריה תרזה ליהודי גליציה

ד"ר דירק סדובסקי

מחוץ לחוק, אך עדיין פעיל: התנגדות הקהל הגליצאי למדיניות החינוכית ההאבסבורגית, 1785-1806

ד"ר חיים גרטנר

'ממערב למזרח' או 'ממזרח למערב'? עיון מחודש בשאלת התגובה הרבנית הגליצאית לראשיתה של הרפורמה בגרמניה

ד"ר נתן שיפרים

ראשית הציונות בגליציה במבט צילומי

## יום שלישי, 30.12.2014, ח' בטבת תשע"ה

בית מאירסדורף, חדר 405

9:30-11:30 **מושב שביעי: ספרויות היהודים**

יו"ר: פרופ' חוה טורניאנסקי

פרופ' יונתן מאיר

שבחים משכיליים: ישראל אקסנפלד והספרות החסידית

פרופ' אריאל הירשפלד

טשרניחובסקי וגתה - אנטומיה של השפעה

ד"ר רפי צירקין-סדן

שמעון דובנוב כמבקר ספרות

ד"ר תמר ס. הס

יהודים בגוף ראשון: אוטוביוגרפיות עבריות במאה העשרים

11:30-12:00 הפסקת קפה

12:00-13:30 **מושב שמיני: מעבר לאנטישמיות: יהודים ולא-יהודים במזרח אירופה בעת החדשה**

יו"ר: ד"ר חוי דרייפוס

ד"ר סמיון גולדין

אוהבי היהודים, שונאי היהודים: כיצד 'ראשי האנטיש-מיות' ברוסיה הצארית הפכו להיות אנטישמים?

פרופ' דוד אגל

מדרייפוס עד שווארצבארד: תמורות בעולם היהודי במשך שלושה עשורים

פרופ' ננסי סינקוף

The Golden Tradition: Lucy S. Dawidowicz and the Representation of East European Jewry in Postwar America

13:30-14:30 הפסקה

14:30-16:30 **מושב תשיעי: זיכרון העבר ודברי הימים**

יו"ר: פרופ' אוטו דב קולקה

ד"ר גולדה אחיעזר

תעודות היסטוריות מזויפות באימפריה הרוסית בהקשרן התרבותי והחברתי: המקרה הקראי

פרופ' יעקב ברנאי

כת הדונמה בתורכיה המודרנית- בין מיתוס למציאות

פרופ' יפעת וייס

תעתועי זיכרון: סאלו ברון, ססיל רות והצלת הקניין התרבותי היהודי באירופה

ד"ר נחום קרלינסקי

משבר הזהות הישראלית וצמיחת התחום של לימודי מדינת ישראל

16:30-17:00 הפסקת קפה

17:00-18:30 **רב-שיח - יצירתה של היסטוריה יהודית: מחקר אקדמי או מפעל לאומי?**

יו"ר ומנחה: ד"ר סקוט אורי

פרופ' ירחמיאל כהן, פרופ' חיים גורן, פרופ' יעל זרובבל, ד"ר דימיטרי שומסקי

מגיב: פרופ' ישראל ברטל